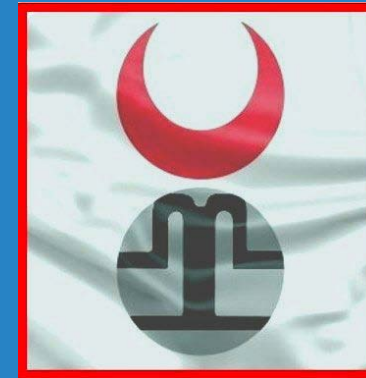

PRZEGLĄD TATARSKI

WROCŁAW * NR 1 (69) ROK 1447/2026 (XVIII) * ISSN 2080-0541

XXVI DZIEŃ ISLAMU W KOŚCIELE KATOLICKIM (S. 12)

Pismo wydawane dzięki dotacji
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

SZANOWNI PAŃSTWO,

nowy rok, prawie wiosna, ponownie – po raz nie wiadomo który – znowu wszystko przed nami. Przed wszystkimi razem i każdym z osobna. Także przed „Przeglądem Tatarskim”, tym właśnie numerem rozpoczynającym osiemnasty rok swego istnienia. Sporo, ale cóż to znaczy wobec Muzułmańskiego Związku Religijnego w RP, mającego za sobą sto – 100 – lat ofiarnego funkcjonowania dla polskotatarskiej społeczności. Jak wiadomo, do równie długiej tradycji odwołuje się także Związek Tatarów RP. Przeszłość ma wszakże tę zaletę, że już minęła. Można się nią albo chwalić na rocznicowych uroczystościach, albo udawać, że nie istnieje, zamknąć w szafce, a klucz wyrzucić. No i wtedy wzruszamy się jedząc kołduny lub pierzekaczewnik, słuchając piosenek, przypatrując się tańcom. Tworzy się wówczas całkiem miły nawet folklor, niemający wszakże za wiele z tradycjami tatarskimi, o muzułmańskich nie wspominając.

Przed nami przyszłość. Spoczywa w naszych rękach, zależy od naszych chęci, możliwości, umiejętności, zapału, pracowitości. Ale patrząc w tę przyszłość, trzeba bezustannie czuć oddech przeszłości. Bo przyszłość oderwana od przeszłości jest tworem sztucznym, bezdomną sierotą wyłącznie chwili obecnej. I dlatego nasze tatarskie organizacje, religijna i etniczna, rozpoczynające sto pierwszy – 101 – rok działalności w Rzeczypospolitej, powinny stale mieć to na uwadze. Prawdę mówiąc, dobrze, aby myślał o tym każdy z nas, jeśli tylko leży mu na sercu pomyślność i rozwój wspólnoty. Mamy wspaniałą historię, którą jednak należy wciąż przypominać, bowiem młode pokolenie (nie tylko w naszej społeczności) nader często o niej zapomina. I robić się to powinno w miarę atrakcyjnie (bo ta historia jest niezwykle atrakcyjna!), żeby młodzi znaleźli w tym coś dla siebie, coś, co ich zacieka, porwie, co stanie się życiową pasją.

Nie wystarczy nakarmić ludzi czeburekami; strawa duchowa jest nieporównanie ważniejsza, ponieważ ma zapewnić życie całej wspólnoty. I ta wspólnota powinna przypomnieć sobie, że stanowi część ogromnej rodziny ludów turkijskich, część światowej *ummy* muzułmańskiej. Jakże wielkie tu pole do działania, ileż możliwości wszechstronnego rozwoju, ileż wspaniałych szans do zrealizowania. Zatem po pierwsze historia, nasza historia, pełna ważnych wydarzeń i ludzi wartych upamiętnienia oraz naśladowania. Zachowała się w niej i religia, i tradycje. Po drugie współczesność, którą musimy wypełnić mądrymi i skutecznymi przedsięwzięciami, aby wychować następców, dla których stanie się ona budującą przyszłością, następnie zaś chwalebna przeszłością. Wtedy możemy spokojnie zaprosić na tatarskie bułeczki. Niby nic, a tak wiele... Amiin.

Najserdeczniej, Musa Czachorowski

W NUMERZE:

Odnaczenie dla Dżennety Bogdanowicz	1
Tatarzy na kongresie w Opolu	3
Letnia Akademia Wiedzy o Tatarach 2025	4
Tureckie wyjazdy naukowe	6
Tatarskie stulecie w Kruszyńianach	7
Święto Niepodległości na Oruni	9
Tatarscy darczyńcy	10
Tatarska płyta w Halvie	11
XXVI Dzień Islamu w Poznaniu	12
Nowy nagrobek na stulecie	13
Uroczystość na cmentarzu	14
Z teki Archiwisty	15
Jubileusz Centrum Badań Kitabistycznych	17
Nowe znaleziska tatarskich rękopisów na Wołyniu	19
Tatarski mizar w Nowym Jorku	21
Kobiety generała	22
Pierwsza muzułmanka w samorządzie	25
Tatarska etykieta	26
Gwarno w Polsce	28
Sugdajską wieżę	29
Białe oka	30

Przegląd Tatarski, kwartalnik społeczno-kulturalny poświęcony Tatarom w Polsce i na świecie	ISSN 2080-0541	nakład 500 egz.
Wydawca: Najwyższe Kolegium Muzułmańskie Muzułmańskiego Związku Religijnego w RP ul. Piastowska 13 F, 15-207 Białystok, tel. +48 605 612 137, mzm@mzm.pl, www.mzm.pl		
Redaktor naczelny: Musa Çaxarxan Czachorowski, tel.+48 604 136 386, caxarxan@gmail.com		
Rada Redakcyjna: Lila Asanowicz, Selim Chazbijewicz (przewodniczący Rady Redakcyjnej), Daniel Czachorowski, Michał Łyszczarz, Aleksander Miśkiewicz, Tomasz Miśkiewicz, Krzysztof Edem Mucharski (zdjęcia), Barbara Pawlic-Miśkiewicz (korekta), Dżemila Smajkiewicz-Murman, Halina Szahidewicz		
Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych. Zastrzega też sobie prawo redagowania i skracania tekstów, zmiany tytułów oraz obróbki zdjęć.		
Redakcja nie zawsze zgadza się z poglądami Autorów tekstów.		
Skład i druk: Agencja Wydawnicza ARGI s.c., ul. Wodzisławska 16, 52-017 Wrocław, www.argi.pl		
Pismo wydawane dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji		
Publikacja wyraża jedynie poglądy Autora/-ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.		

Zdjęcia: Krzysztof Edem Mucharski

TATARSKA PŁYTA W HALVIE (S. 11-12)